

Sunnersta i skönlitteraturen...

Jag har försökt att upptäcka var den lilla villaförorten Sunnersta har gjort något slags avtryck i den så kallade skönlitteraturen och kunnat notera följande:

Per Olov Enquist

I hans självbiografiska bok "Ett annat liv" från 2008 kan man läsa:

" Han sitter i ett gammalt småhus i Graneberg i Uppsala; i pannrummet i källaren insätter han ett bord och en stol, det är mycket trångt men helt skyddat. Ingen ser över hans axel på det han skriver. Han kan i pannrummets ensamhet plocka samman bit efter bit av en fruktansvärd verklighet. Duger han? Hade rektor Nilsson rätt? Det han skriver liknar ingenting av det han läst eller själv gjort tidigare. Han rör sig på okänd mark. Vad har han att förlora? "

" Han är nu trettioett år gammal. Han har inköpt ett hus i Graneberg, utanför Uppsala. Han tror sig om allt. Alla avråder honom från att fullfölja projektet. Han tvekar inte en sekund. Han vill anträda Terra Incognita. I öster finns endast ondskans imperium, samt de nyss ockuperade små baltiska länderna som i Sverige omges av total tystnad. Han är alldeles ensam om sin entusiasm. Också insiktsfulla och medvetna intellektuella kan endast med möda utpeka de baltiska staterna på en karta, sådan är stämningen. Det upphetsar honom. Han söker sig fram i en exilvärld han finner gåtfull, men efterhand både gripande och förtvivlad. De har flytt från ett land som Sverige av principiella skäl har glömt bort "

Den bok han skriver är "Legionärerna", en fascinerande berättelse om Sverige 1946 och dåligt samvete för krigsårens politik. Och om det gamla rysshäatet.

Cirka 400 meter fågelvägen från det hus i Graneberg där Enquist skriver sin bok, och 20 år tidigare, ligger Kungshamnns gård där Anna Cederström regerade. I boken " Anna Cederström på Kungshamn" av Lars Ridderstedt står beskrivet vad som skedde 1946 när meddelandet om baltutlämningen kom. "En händelse, som blivit vida känd, är fröken Annas reaktion på utlämningen av balterna år 1946. När meddelandet kom i radion vid 8 – tiden på morgonen den 25 januari kallade Fröken på trädgårdsmästare Jansson som fick följande order : "Tag genast ner flaggstången, Jansson. Idag har dom svenska färgerna släpats i smutsen, när regeringen utlämnar dessa värnlösa balter till ryssarna. Tag ned flaggstången Jansson. Hädanefter ska den svenska flaggan aldrig mer hissas på Kungshamnns gårdsplan". En stund senare var flaggstången borta. Fröken Anna hade före baltutlämningen låtit flaggan sitta på halv stång en hel vecka dag och natt till tecken på sorg över regeringens väntade handlingssätt".

Sven Delblanc (1931 – 1992)

Sven Delblanc bodde på Askvägen och i några böcker förekommer Sunnersta men mest då i förbigående. I boken PRIMAVERA (1973) hamnar huvudpersonen, konstförfalskaren Erik Jerobeam Ahlenius, där efter sina framgångar. Han skymtar även förbi i GROTTMANNEN.

"Helvete, vilket deprimerande ljus, här arbetar jag sämre än i vedbon i Vretgränd, där jag knappt såg handen framför mig... lyxvilla i Sunnersta, Erik Jerobeams örnäste, som det kallas i damtidningar, med specialinredd ateljé på taket och grafikpressar i källarn...". "Ludde ordnade med villan i Sunnersta, fullt inredd och möblerad och försedd med barskåp och frilla, när jag kom dit från Vretgränd med min pappväska under armen."

Och i en bild från Uppsala heter det: "Och vid busshållplatsen skvalpar mänskliga vrakspillror, sedan vår vita folkhemsbåt har gått i kvav: sjuka på väg till Psyket eller Ulleråker, knarkare, fyllon, småtjyvar, knasbollar, Titteliture med en flaska körsbärsvin, och alla besynnerligt och lite överkligt uppblandade med propra hemmafruar, överlastade med kassar och småbarn, på väg hem till villan i Sunnersta..."

Göran Tunström (1937 - 2000)

1986 utkom romanen TJUVEN som är en fängslande och helt oförutsägbar historia som blandar högt och lågt och som också gjordes i scenversion på Uppsala Stadsteater 2008.

Huvudpersonen Johan växer upp i misär i Sunne men grips av böckernas makt och kommer till Uppsala för att studera och med planen att stjäla Silverbibeln från Carolina.

" På telegrafhuset studerade jag noggrant kartan över Uppsala med omnejd. Några kilometer söderut gick en vik av Mälaren in till ett område kallat Sunnersta. Vid vatten brukar sommarstugor ligga och nu var sommaren över. Under kastanjerna vid Fyris stod bussar.

Jag var ännu het om kinderna när jag klev av och ställde väskan i en talldunge. Jag gick längs vattnet och stugorna låg där, många med fönsterluckorna för, andra ännu bebodda. Till slut hittade jag, ytterst på en utskjutande udde och väl dold från vägen, en stuga på vars postlåda jag läste Gulli & Herbert Norén. Gräset växte högt i trädgården, löv hade samlats på verandan, en båt låg uppdragen under en presenning vid bryggan. Jag satt på en stubbe och genomgick huset detalj för detalj tills jag slutligen fastnade för gallret under verandan: en del av det var lösttagbart. När skymningen föll kröp jag in under det och min intuition svek mig inte: nyckeln hängde där.

Ett gryt att slicka sina sår i. Jag vände spegeln mot väggen och såg mig om: två rum, ett kök med spis, ugn och kylskåp. I sovrummet fanns en bokhylla med med litteratur om kulturgeografi och biståndsverksamhet, kokböcker och ett litet bibliotek med skönlitteratur..." " Jag beslöt mig att ta huset i besittning. Här skulle jag få vara i fred, kunna ta mig promenader i friska luften, fiska och på så sätt dryga ut mina icke-existerande inkomster. Svamptiden var inne. Bär fanns och ett och annat potatistånd. Morötter och rödbetor ur närbelägna trädgårdar skulle göra mig nära nog självförsörjande. De nästan oanvända kaffe- och teburkarna skulle räcka åtminstone en månad, det hårda brödet en vecka, socker, salt, mjöl och russin en bra bit in på hösten.

Jag hämtade väskan, och när kvällen var inne satt jag under läslampan med en kopp te och några hårda brödbitar och öppnade Stendhals Rött och Svart."

Huset visar sig tillhöra ett par från Kramfors(!) som rest till Bangladesh för att arbeta med ett hantverksprojekt för SIDA i ett och ett halvt år. Här blir Johan kvar under sin studietid och förutom den märkliga lantbrevbärerskan Julia Broman verkar han inte träffa någon i omgivningen.

Gunnar Wennerberg (1817 – 1901)

Gunnar Wennerberg, poet, politiker och ämbetsman är väl mest känd för sin duettsamling "Gluntarne". Flera av sångerna utspelar sig i Uppsalas omgivning och någon gång i de södra.

I den kända "En månskensnatt på Slottsbacken" heter det i en vers:

*Märk hur det skummande Fyris kastar
silver och pärlor uti Fallet ner;
Leker en stund vid Fördärvet och hastar
se´n till Flottsund, som många andra fler.*

Sång nummer XXIX som heter "Avskedet på Flottsund" börjar:

*Farväl, magister! – Denna gången
är tyst i salen på Flottsund.
På trappan jublar icke sången
av vännerna från Odinslund.*

Marika Berg,

IT-konsult och bosatt i Sunnersta, gav 2009 ut boken "Tala är silver" på eget förlag. Boken handlar om ett till Sunnersta nyinflyttat par som efter att ha funnit några bilder i en stuga på tomten dras in i ett utpressningsdrama med den tidstypiska kopplingen till sex. I stort sett hela boken utspelar sig i Sunnersta, dels på Ekolnsvägen, där paret bor, dels på Sunnersta camping och ute på Ekoln.

Sunnersta från istid till nutid

På sidan 71 står följande uppgift: " I början av 1930-talet kom en natt en bil med ungdomar och körde rätt igenom bommen och ut i Fyrisån. Två omkom, däribland författarinnan Marika Stjernstedts son ".

Det kan noteras att Marika Stjernstedt inte hade någon son.

Sunnersta i december 2013

Nils Sjöqvist

PS Ovannämnda utdrag ur "Sunnersta från istid till nutid" kommer från en nedteckning av Olle Ek med uppväxt i Sunnersta. Hela hans opus "Barndomsminnen från Flottsund" finns att läsa under rubriken "Berättelser" på denna hemsida. (Stig Pson Lundquist, webmaster).